

แนวทางการลดความเหลื่อมล้ำทางสังคมของครัวเรือนยากจน อำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี

Guidelines for reducing social inequality of impoverished households in Nong Han district, Udon Thani Province

เกรียงไกร ศรีเสนพิลา¹

Kriengkrai Srisenpila¹

Received: 18 มีนาคม 2565 Revised: 22 เมษายน 2565 Accepted: 26 เมษายน 2565

บทคัดย่อ

วิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาและกำหนดแนวทางการลดความเหลื่อมล้ำทางสังคมของครัวเรือนยากจน อำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี ผู้วิจัยใช้วิธีการวิจัยแบบผสมผสาน ดำเนินงานวิจัย 2 ระยะ ระยะที่ 1 ศึกษาปัญหาความเหลื่อมล้ำทางสังคมของครัวเรือนยากจน อำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี กลุ่มตัวอย่าง 242 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติวิจัย ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระยะที่ 2 กำหนดแนวทางการลดความเหลื่อมล้ำทางสังคมของครัวเรือนยากจน อำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้แก่ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 20 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบสัมภาษณ์กึ่งมีโครงสร้าง วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ใช้สถิติ ค่าความถี่ และค่าร้อยละ เมื่อเทียบเกณฑ์ค่าเฉลี่ยมากกว่า 3.51 แสดงว่าผ่านเกณฑ์การประเมิน

ผลการวิจัยพบว่า ผลศึกษาปัญหาความเหลื่อมล้ำทางสังคมของครัวเรือนยากจน อำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ลำดับที่ 1 ความเหลื่อมล้ำด้านการบริการสาธารณสุข ลำดับที่ 2 ความเหลื่อมล้ำด้านการถือครองที่ดิน ลำดับที่ 3 ความเหลื่อมล้ำด้านการศึกษา ลำดับที่ 4 ความเหลื่อมล้ำทางรายได้ และแนวทางการลดความเหลื่อมล้ำทาง

¹ นักศึกษาลัทธิศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขายุทธศาสตร์การพัฒนามหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี; Master Student of Arts Program, Program in Development Strategy, Udon Thani Rajabhat University, Thailand; e-mail: kriengkraisrisenpila@gmail.com

สังคมของครัวเรือนยากจน อำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี พบว่า แนวทางการลดความเหลื่อมล้ำทางสังคมของครัวเรือนยากจน อำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี ประกอบด้วยหลักการ วัตถุประสงค์ กิจกรรมพัฒนา ตัวชี้วัด และการประเมินผล แนวทางการลดความเหลื่อมล้ำ ทั้งหมด 4 ด้าน 12 กิจกรรมการพัฒนา (โครงการ)

คำสำคัญ: แนวทางการลดความเหลื่อมล้ำ, ความเหลื่อมล้ำทางสังคม, ครัวเรือนยากจน

ABSTRACT

The purposes of this research were to study the problem and to formulate guidelines of reducing social inequality of impoverished households in Nong Han district, Udon Thani Province. The mixed methods research was employed. The study was carried out in 2 phases: Phase 1: studying the reduction of social inequality of impoverished households. The sample group was 242 people and the research instrument was a questionnaire. The collected data were analyzed using percentage, frequency, mean and standard deviation. Phase 2: formulating the guidelines for reducing social inequality of impoverished households and the target group was 20 experts. The research instrument was a structured interview form. The data were analyzed and summarized for the overview summary. When compared with the mean criteria, it was greater than 3.51, indicating that the assessment criteria were passed.

The research results showed that the problem of reducing social inequality of impoverished households in Nong Han District, Udon Thani Province, it was found that the overall mean realistic condition expected to have been the moderate level condition in all 4 aspects including: 1) health service inequality; 2) land ownership inequality; 3) education inequality; and 4) income inequality. The guideline formulation for social inequality reduction of impoverished households consists of principles, objectives, development activities, indicators and assessments method which has a total of assessments as follows: guidelines to reduce inequality in all 4 areas, and 12 development activities (projects).

KEYWORDS: Guidelines for reducing inequality, Reducing social inequality, Impoverished households

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัญหาความเหลื่อมล้ำเป็นปัญหาสำคัญที่เกิดขึ้นทั่วโลกควรได้รับการแก้ไขโดยด่วนและสามารถเห็นได้อย่างชัดเจน ในเวทีระดับโลกก็ให้ความสำคัญในเรื่องความเหลื่อมล้ำด้วยเช่นกัน องค์การด้านความยากจนของอังกฤษหรือที่รู้จักกันดีในนาม “อ็อกซ์แฟม” ได้ประมาณการว่าปี ค.ศ. 2008 ค่าความเหลื่อมล้ำอยู่ที่ 48% ต่อมา ปี ค.ศ. 2014 ค่าความเหลื่อมล้ำเพิ่มขึ้นมาเป็น 55% นับว่าเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ทุกๆ ปี และในปี ค.ศ. 2016 ประชากรที่ร่ำรวยที่มีเพียง 1 เปอร์เซ็นต์ ที่ จะมีความร่ำรวยมากกว่าครึ่งหนึ่งของความร่ำรวยทั้งหมด หรือประมาณว่า 60 เปอร์เซ็นต์ของทรัพย์สินอยู่ในการครอบครอง ของคนเพียง 1 เปอร์เซ็นต์ในโลก จากข้อมูลดังกล่าวทำให้เราเห็นถึงการเปลี่ยนแปลงของสังคมที่นับวันความเหลื่อมล้ำจะเพิ่มมากขึ้น (กรุงเทพฯธุรกิจ, 2558)

การพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนจำเป็นต้องลดความเหลื่อมล้ำในสังคม ต้องทำให้ช่องว่างของความเหลื่อมล้ำลดลงมากกว่านี้ สังคมไทยยังคงต้องการมาตรการช่วยเหลือในการป้องกันหรือลดความเหลื่อมล้ำสำหรับผู้ด้อยโอกาสที่เป็นระบบมากกว่าในปัจจุบัน ซึ่งสิ่งเหล่านี้มิใช่โครงการประชานิยมทั่วไป แต่ควรมีการบริหาร จัดการที่มุ่งสู่กลุ่มเป้าหมายเฉพาะที่เป็นผู้ด้อยโอกาสอันเป็นผลจากความเหลื่อมล้ำทางสังคมอย่างแท้จริงไม่ใช่เป็นการหวาน โดยทั่วไป กลุ่มที่ได้รับผลกระทบจากความเหลื่อมล้ำและควรได้รับการดูแลเป็นพิเศษน่าจะเป็นกลุ่มเด็กและเยาวชนในครอบครัว รายได้ต่ำในเมืองใหญ่ โดยเฉพาะเด็กและเยาวชนที่เป็นหญิง เพราะจะเป็นกลุ่มที่เข้าถึงบริการสาธารณะของรัฐทุกประเภทได้ยากกว่ากลุ่มอื่น ความเหลื่อมล้ำก่อให้เกิดปัญหาอาชญากรรม ความเหลื่อมล้ำทางสังคมอาจนำมาซึ่งผลกระทบรอบด้านไม่ว่าจะเป็นทางสังคมหรือการเมือง สำหรับผลกระทบต่อปัญหาสังคมที่ ชัดเจนคงเป็นปัญหาอาชญากรรมไม่ว่าจะเป็นปัญหาลักทรัพย์ ปล้นทรัพย์ทั่วไป ไปจนถึงความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเพศ และแน่นอนปัญหายาเสพติดโดยเฉพาะความผิดเกี่ยวกับการค้ายาเสพติด ส่วนปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองย่อมเกิดขึ้นเมื่อผลกระทบของความเหลื่อมล้ำก่อให้เกิดความรู้สึกว่าไม่ได้รับความเป็นธรรม และเมื่อเรียกร้องทวงสิทธิ์แล้วไม่ได้รับการตอบสนองตามที่ต้องการเพราะความเหลื่อมล้ำจะทำให้การแก้ไขปัญหา มีความซับซ้อนและเกิดการสะสมของสภาพปัญหาแทบจะทุกเรื่อง สภาพปัญหาที่กล่าวถึงนั้นหากคิดจะพบว่าทั้งสาเหตุ และผลกระทบของปัญหาจะวนเวียนอยู่

ในชีวิตประจำวันของชาวบ้านมากที่สุด เพราะเมื่อเป็นคนส่วนใหญ่ในสังคมปัญหาต่าง ๆ จะเชื่อมโยงกันไปหมดไม่ว่าจะเป็นความเหลื่อมล้ำในโอกาสการได้รับการศึกษาที่ดี จากรายงานวิจัยความเหลื่อมล้ำของโอกาสทางการศึกษารายจังหวัดในประเทศไทยพบว่าอัตราการเข้าเรียนต่ำกว่า ค่าเฉลี่ยการเข้าถึงการศึกษาขั้นพื้นฐานทั้งประเทศ โดยส่วนใหญ่อยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือแสดงให้เห็นถึงโอกาสการเข้าถึงทางการศึกษาน้อยกว่าภูมิภาคอื่น ๆ (หัสณี อับดุลมาฮิส, 2559)

จากปัญหาเรื่องความเหลื่อมล้ำที่กล่าวมาข้างต้น คนยากจน คนด้อยโอกาส สตรีและผู้สูงอายุ จัดอยู่ในกลุ่มผู้ประสบปัญหาความเหลื่อมล้ำมากที่สุดโดยเฉพาะผู้ยากจนซึ่งอาจเกิดจากปัจจัยหลาย ๆ ด้าน เช่น การประกอบอาชีพการเกษตรกรรมที่ต้องพึ่งพาสภาพดินฟ้า อากาศ และมีต้นทุนในการผลิตสูง โดยจำหน่ายผ่านพ่อค้าคนกลาง หรือการไม่มีที่ดินทำกินตลอดจนภาระหนี้สินประชาชนที่ประสบปัญหาความยากจนจำเป็นต้องได้รับการแก้ปัญหาอย่างเร่งด่วนจากรัฐเพื่อลดความเหลื่อมล้ำและป้องกันการเกิดปัญหาที่ซึ่งอาจนำมาซึ่งผลกระทบรอบด้านจากงานรายงานวิจัยการพัฒนาระบบสวัสดิการสังคมสำหรับครอบครัวที่มีผู้สูงอายุเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม พบความเหลื่อมล้ำที่เป็นผลกระทบจากนโยบายภาครัฐที่ชัดเจน ได้แก่ การจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุแบบถ้วนหน้า เป็นเงินที่ไม่เพียงพอต่อการครองชีพของผู้สูงอายุที่ยากจน แต่ผู้สูงอายุที่ฐานะปานกลางใช้สิทธิที่พึงได้ นำเงินเข้าบัญชีธนาคารเก็บไว้ให้ลูกหลานเมื่อตนเองเสียชีวิต ครอบครัวที่มีผู้สูงอายุในชนบทไม่ได้ใช้สิทธิ์ลดหย่อนภาษีเลี้ยงดูบุตรเพราะมีรายได้ไม่ถึงเกณฑ์ต้องเสียภาษี (อำไพรัตน์ อักษรพรหม และกฤษณา รุ่งโรจน์วณิชย์, 2562) และที่สำคัญมีสถานการณ์ความเหลื่อมล้ำในมิติต่าง ๆ สูงมากจำเป็นต้องอาศัยนโยบายที่จะสามารถลดปัญหานี้ให้ได้ที่นอกจากจะต้องใช้นโยบายทางด้านรายได้และสวัสดิการสังคมต่าง ๆ แล้วจะต้องสามารถกระจายไปสู่ทุกภาคส่วนที่เป็นธรรมมากขึ้นด้วยจึงจะสามารถลดความเหลื่อมล้ำได้ ตลอดจนการมีอาชีพที่ดีอันนำไปสู่การมีรายได้เพื่อการมีคุณภาพชีวิตที่ดี ดังนั้นการลดปัญหาความเหลื่อมล้ำในสังคมไทยอย่างยั่งยืนจึงเป็นการช่วยพัฒนาสังคมให้ มีความสงบสุขร่มเย็นในสังคม (พระเชมทัต สีสสาโร, 2560)

อำเภอหนองหานมีครัวเรือนยากจนที่เข้าร่วมยืมเงินโครงการแก้ไขปัญหาคความยากจนจำนวน 638 ครัวเรือน จากทั้งหมด 35,472 ครัวเรือน (สำนักบริหารการทะเบียนอำเภอหนองหาน, 2562) เป็นประเด็นให้ผู้วิจัย ต้องการศึกษาคความเหลื่อมล้ำทางสังคมของครัวเรือนยากจนอำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี ตามนโยบายของรัฐ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 พ.ศ.2560 – 2564 เพื่อได้แนวทางลดความเหลื่อมล้ำทางสังคมของครัวเรือนยากจน

อำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี เพื่อใช้ในการพัฒนาตนเอง ชุมชน สังคม ให้เข้มแข็งและยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาความเหลื่อมล้ำในสังคมของครัวเรือนยากจน อำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี
2. เพื่อหาแนวทางลดความเหลื่อมล้ำในสังคมของครัวเรือนยากจน อำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเพื่อการพัฒนา (Research for Development) ดำเนินการโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method) ระหว่างวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ดำเนินการวิจัยเป็น 2 ระยะดังนี้
ระยะที่ 1 ศึกษาปัญหาความเหลื่อมล้ำทางสังคมของครัวเรือนยากจน อำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี

วิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ ครัวเรือนยากจนในเขตอำเภอหนองหาน จำนวน 35,472 ครัวเรือน (สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี, 2562)

กลุ่มตัวอย่าง (Simple) ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครัวเรือนยากจนในเขตอำเภอหนองหาน จำนวน 638 ครัวเรือน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากตารางเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970) ได้กลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 242 คน ที่เป็นตัวแทนครัวเรือนยากจนอำเภอหนองหาน ความคลาดเคลื่อนของการสุ่มร้อยละ 5 หรือ 0.05 ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 หรือ 0.95 แล้วทำการหากกลุ่มตัวอย่างแบบมีสัดส่วน (Probability Proportional to Size Sampling) ของครัวเรือนยากจน ดังแสดงตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 การแสดงประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกรายตำบล

ลำดับที่	ตำบล	ประชากร (คน)	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
1	หนองหาน	121	46
2	หนองเม็ก	71	28
3	พังงู	42	16
4	สระแบง	40	15
5	สร้อยพร้าว	39	14
6	บ้านเชียง	53	20
7	บ้านยา	29	11
8	โพนงาม	71	27
9	ผักตบ	30	11
10	หนองไผ่	74	28
11	ดอนหายโตก	36	14
12	หนองสระปลา	32	12
รวม		638	242

การสุ่มตัวอย่าง ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างจากครัวเรือนยากจนในเขตอำเภอหนองหาน โดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple random Sampling) ด้วยวิธีการจับสลาก เพื่อให้ได้ตัวอย่างแต่ละตำบล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) โดยพัฒนาขึ้นจากการศึกษาแนวคิดและทฤษฎี และเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประเมินค่า (Rating scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ของลิเคิร์ต (Likert) (บุญชม ศรีสะอาด, 2554)

ผู้วิจัยสร้างเครื่องมือและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ โดยศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารที่เกี่ยวข้องกับปัญหาความเหลื่อมล้ำทางสังคมของครัวเรือนยากจน อำเภอหนองหาน

จังหวัดอุดรธานี หลังจากนั้นนำแบบสอบถามที่ปรับปรุง ให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ตรวจสอบความตรงของเนื้อหา (Content Validity) โดยการตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดมุ่งหมาย ความครอบคลุมของข้อคำถาม ความชัดเจนของภาษา ใช้สถิติวิธีจัย คือ การวิเคราะห์ความสอดคล้อง (IOC : Index Of Item Objective Congruence) ให้ได้ค่าความสอดคล้องไม่ต่ำกว่า 0.50 ในการวิจัยครั้งนี้ได้ค่าความสอดคล้องระหว่าง 0.67-1.00 เมื่อทำการปรับปรุงแบบสอบถาม ซึ่งมีเกณฑ์ในการพิจารณาให้คะแนนของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้ว ไปทดลอง (Try Out) กับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่มีลักษณะเดียวกันกับประชากรจำนวน 30 คน ในอำเภอกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานี เพื่อหาคุณภาพเครื่องมือ โดยหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยใช้สัมประสิทธิ์อัลฟ่าของคอนบาค (Cronbach's Alpha coefficient) (Cronbach,1984:878) โดยกำหนดให้ได้ความเชื่อมั่นตั้งแต่ 0.80 ขึ้นไป และปรับปรุง แก้ไข และจัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป (บุญชม ศรีสะอาด, 2547 : 210)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยจัดทำหนังสือ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูล ถึงกลุ่มตัวอย่างเพื่อขอความอนุเคราะห์ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม
2. ผู้วิจัยได้นัดหมายวันเวลาในการเก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเองจนครบตามจำนวน ของแบบสอบถามที่ส่งไป
3. ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามมาตรวจสอบความสมบูรณ์ และลงรหัสในแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ เพื่อนำมาวิเคราะห์ตามขั้นตอนการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่เก็บจากการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่างมาบันทึกข้อมูล เพื่อประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อตอบคำถามการวิจัย โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยวิเคราะห์ความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

ตอนที่ 2 ข้อมูลแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาความเหลื่อมล้ำทางสังคมของครัวเรือนยากจน อำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี โดยวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ผู้วิจัยได้นำผลการวิเคราะห์เชิงปริมาณที่ได้จากการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 242 คน มาวิเคราะห์ เพื่อระบุความคิดเห็น เกี่ยวกับปัญหาความเหลื่อมล้ำทางสังคมของครัวเรือนยากจน อำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี และนำข้อมูลที่ได้ดำเนินการในระยาะที่ 2 ต่อไป

ระยะที่ 2 กำหนดแนวทางลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม อำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี

วิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

ผู้วิจัยได้นำผลที่ได้จากระยะที่ 1 มาวิเคราะห์ประเด็นที่ศึกษา นำไปสู่การกำหนดแนวทางลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม อำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี ดังนี้

กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน รวมทั้งหมด 20 คน โดยใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง มีคุณสมบัติดังนี้

1. ผู้ที่มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับปัญหาความเหลื่อมล้ำทางสังคมของครัวเรือนยากจน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 10 คน
2. ที่มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับปัญหาความเหลื่อมล้ำทางสังคมของครัวเรือนยากจน กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน จำนวน 10 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) โดยนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากระยะที่ 1 มาเป็นข้อมูลพื้นฐานในการกำหนดรายละเอียดและจัดทำร่างแนวทางลดความเหลื่อมล้ำทางสังคมของครัวเรือนยากจน อำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี แบบสัมภาษณ์ประกอบด้วย 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

ตอนที่ 2 ข้อมูลแบบสัมภาษณ์แสดงความคิดเห็นต่อร่างแนวทางลดความเหลื่อมล้ำทางสังคมของครัวเรือนยากจน อำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะแนวทางลดความเหลื่อมล้ำทางสังคมของครัวเรือนยากจน อำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยได้ทำหนังสือการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อนำไปสัมภาษณ์คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ผู้เชี่ยวชาญและผู้ที่เกี่ยวข้องในด้านต่างๆ และนัดหมาย วัน เวลา สถานที่ในการสัมภาษณ์

2. ดำเนินการการสัมภาษณ์ โดยผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล จัดบันทึกการสัมภาษณ์ บันทึกเสียง ถ่ายภาพ และผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์มาตรวจสอบความสมบูรณ์ และนำมาวิเคราะห์แปลผลข้อมูลตามขั้นตอนการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำผลการวิเคราะห์เชิงคุณภาพที่ได้จากการสัมภาษณ์ มาวิเคราะห์ โดยนำผลข้อมูลข้อคิดเห็น และข้อสรุปตามประเด็นจากการบันทึกการสัมภาษณ์มาเรียงเรียง จัดหมวดหมู่ ตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูล และลำดับความสำคัญตามกรอบแนวคิดของการวิจัย โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Contents Analysis) สรุปเนื้อหา เพื่อสรุปผลเป็นแนวทางลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม อำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี

สรุปผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้ผลการวิจัยนำเสนอตามวัตถุประสงค์การวิจัยดังนี้

1. ผลศึกษาปัญหาความเหลื่อมล้ำทางสังคมของครัวเรือนยากจน อำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 80.2 มีอายุอายุ 50 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 55.40 ระดับการศึกษาประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 73.60. อาชีพ เกษตรกรรมคิดเป็นร้อยละ 21.9 รายได้ ต่ำกว่า 5,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 75.6 ปัญหาความเหลื่อมล้ำทางสังคมของครัวเรือนยากจน อำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (\bar{X} =2.79, S.D.= 0.921) เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อยได้แก่ 1) ความเหลื่อมล้ำด้านการบริการสาธารณสุข (\bar{X} =3.00, S.D.= 0.873) 2) ความเหลื่อมล้ำด้านการถือครองที่ดิน (\bar{X} =2.82, S.D.= 0.976) 3) ความเหลื่อมล้ำด้านการศึกษา (\bar{X} =2.70, S.D.= 0.958) 4) ความเหลื่อมล้ำทางรายได้ (\bar{X} =2.65, S.D.= 0.879) ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานปัญหาความเหลื่อมล้ำทางสังคมของครัวเรือนยากจน อำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี ภาพรวม

ปัญหาความเหลื่อมล้ำทางสังคมของ ครัวเรือนยากจน	ระดับปัญหา		แปลผล
	(\bar{X})	S.D.	
1. ความเหลื่อมล้ำด้านการศึกษา	2.70	0.958	ปานกลาง
2. ความเหลื่อมล้ำทางรายได้	2.65	0.879	ปานกลาง
3. ความเหลื่อมล้ำด้านการถือครอง ที่ดิน	2.82	0.976	ปานกลาง
4. ความเหลื่อมล้ำด้านการบริการ สาธารณสุข	3.00	0.873	ปานกลาง
รวม	2.79	0.921	ปานกลาง

2. ผลกำหนดแนวทางการลดความเหลื่อมล้ำทางสังคมของครัวเรือนยากจน อำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี พบว่า แนวทางการลดความเหลื่อมล้ำทางสังคมของครัวเรือนยากจน อำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี ทั้งหมด 4 ด้าน 12 กิจกรรมการพัฒนา(โครงการ) ได้แก่ 1) โครงการส่งเสริมการเข้าถึงการบริการทางด้านสุขภาพของครัวเรือนยากจน 2) โครงการสร้างหลักประกันสุขภาพสำหรับสมาชิกครัวเรือนยากจน 3) โครงการบริการระบบประกันสังคมแบบหน่วยบริการเคลื่อนที่สำหรับผู้ครัวเรือนผู้ยากจน 4) โครงการจัดสรรที่ดินเพื่อการประกอบอาชีพสำหรับครัวเรือนยากจน 5) โครงการออกกรรมสิทธิ์ในที่ดินทำกินสำหรับครัวเรือนยากจน 6) โครงการส่งเสริมโอกาสการเข้าถึงการถือครองที่ดินของรัฐ 7) โครงการกองทุนการศึกษาสำหรับบุตรหลานครัวเรือนยากจนและเด็กด้อยโอกาส 8) โครงการขยายโอกาสทางการศึกษาสำหรับสมาชิกในครอบครัวยากจน 9) โครงการเรียนฟรีจบปริญญาตรีและฝึกงานทำสำหรับสมาชิกในครอบครัวยากจนและเด็กด้อยโอกาส 10) โครงการสร้างงานสร้างอาชีพครัวเรือนยากจนแบบครบวงจร 11) โครงการส่งเสริมกองทุนสวัสดิการสังคมและชุมชน สำหรับช่วยเหลือครัวเรือนยากจน 12) โครงการจัดสวัสดิการแห่งรัฐสำหรับครัวเรือนยากจนและผู้ด้อยโอกาส

การอภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่องแนวทางการลดความเหลื่อมล้ำทางสังคมของครัวเรือนยากจน อำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี มีข้อค้นพบที่น่าสนใจที่ผู้วิจัยนำมาอภิปรายผลดังนี้

ผลการศึกษาปัญหาความเหลื่อมล้ำทางสังคมของครัวเรือนยากจน อำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อยได้แก่ 1) ความเหลื่อมล้ำด้านการบริการสาธารณสุข 2) ความเหลื่อมล้ำด้านการถือครองที่ดิน 3) ความเหลื่อมล้ำด้านการศึกษา 4) ความเหลื่อมล้ำทางรายได้ อาจเนื่องมาจากครัวเรือนยากจนไม่สามารถเข้าถึงบริการทางการแพทย์และสาธารณสุขในระดับที่เกินกว่าสาธารณสุขขั้นมูลพื้นฐานได้ สอดคล้องกับแนวคิดของ สฤณี อาชวานันทกุล (2554) ที่ได้ศึกษา ความเหลื่อมล้ำในสังคมด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะ ด้านบริการสาธารณสุขนั้นเป็นปัญหาลำดับต้น ๆ ที่เราต้องหาทางแก้ไข ด้านการถือครองที่ดิน สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระเชมทัน สีสสาร (2560) ได้ศึกษาการวิเคราะห์นโยบายและยุทธศาสตร์เพื่อลดความเหลื่อมล้ำในสังคมไทยอย่างยั่งยืน พบว่า รัฐบาลควรมีความจริงจังในการ แก้ไขปัญหานี้อย่างจริงจัง เทาที่ผ่านมามีปัญหาเรื่องการถือครอง ที่ดินมีแต่ที่ขึ้นเรื่อย ๆ ไม่มีลดลง เราไม่อาจปฏิเสธได้ว่ารัฐบาล เองไม่ได้ให้ความสนใจในการแก้ไข ปัญหาอย่างจริงจัง การออก กฎหมายบังคับใช้ในเรื่องการการเก็บภาษีที่ดินในอัตราก้าวหน้า ในการถือครองที่ดินในกรรมสิทธิ์ยังไม่มีการบังคับใช้อย่างเป็น รูปธรรม แม้ว่าจะมีการจัดตั้งธนาคารที่ดินเพื่อเข้ามาช่วยในการ แก้ไขปัญหานี้แล้วก็ตาม แต่ก็สามารถช่วยได้แค่บางส่วนที่ดินที่มีเอกสารสิทธิ และที่ดินที่เหมาะสมกับการทำประโยชน์ส่วนมากยังอยู่ กับนายทุนและไม่สามารถทำประโยชน์อะไรได้ รัฐบาลควรผ่อน ปรนให้ชาวบ้านได้มีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการที่ดินชุมชนเพื่อใช้ประโยชน์ที่ดินสาธารณะร่วมกัน อย่างเช่น ชุมชนบ้านแพะใต้ จังหวัดลำปาง ถึงแม้ว่าการจัดการ โฉนดชุมชนไม่สามารถออกเอกสารสิทธิให้กับชาวบ้านได้แต่ อย่างน้อยก็มีที่ดินให้ชาวบ้านไว้ทำกินอย่างมั่นคง และควรมีการ ปฏิรูปการทำงานของระบบราชการให้มีความรวดเร็ว เพราะการ ทำงานในระบบราชการไทยทุกหน่วยงานมีเสียงวิพากษ์วิจารณ์ จากประชาชนส่วนใหญ่ว่าการทำงานมีความล่าช้า ส่วนราชการ ควรทำความเข้าใจกับประชาชนเรื่อง การออกเอกสารสิทธิ ระเบียบ ข้อปฏิบัติ แนวทางในการออกเอกสารสิทธิในการถือครอง ที่ดิน เพื่อให้ประชาชนมีความเข้าใจและจะไม่ต้องถูกเอารัดเอา เปรียบจากผู้ไม่หวังดี อีกทั้งปัญหา ทางด้านการศึกษาเป็นปัญหาหนึ่งที่มีความเหลื่อมล้ำเกิดขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ หัสณี อับดุลมาฮิส (2559) ได้ศึกษาความเหลื่อมล้ำของโอกาสทางการศึกษารายจังหวัดในประเทศไทย พบว่าอัตราการเข้าเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของประเทศอยู่ที่ร้อยละ 83.95 จังหวัดที่มี อัตราการเข้าเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มากกว่า ร้อยละ 100 มี 2 จังหวัด คือ กรุงเทพมหานครและเชียงใหม่ ภูมิภาคที่มีอัตราการเข้าเรียนต่ำกว่าค่าเฉลี่ยการเข้าถึงการศึกษา ขั้นพื้นฐานทั้งประเทศ โดยส่วนใหญ่อยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคเหนือ และยัง

สอดคล้องกับงานวิจัยของ รัชวดี แสงมหะหมัด (2560 : 57) ได้ศึกษาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา : คุณภาพสังคมที่คนไทยมองเห็น พบว่า สังคมไทยตกอยู่ในภาวะของความเหลื่อมล้ำในการศึกษา ซึ่งมีความสัมพันธ์กับสถานะทางเศรษฐกิจดังนั้น การจะเสริมสร้างความเท่าเทียมทางการศึกษาที่เหมาะสมกับบริบทไทยต้องส่งเสริมให้มีการกระจายการบริการทางการศึกษาที่มีคุณภาพ และเท่าเทียมกันระหว่างพื้นที่ต่างๆ ของประเทศ รวมถึง การกระจายงบประมาณทางการศึกษา ควรมีการกระจายให้ทั่วถึง ทั้งโรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนในชนบท และระดับการศึกษาต่างๆ ด้วย นอกจากนี้ควรมีการพัฒนาคุณภาพของครูผู้สอน และคุณภาพของโรงเรียนให้เท่าเทียมกัน และมีปริมาณที่เพียงพอสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระเชมทัน สิลสาริ (2560) ได้ศึกษาการวิเคราะห์นโยบายและยุทธศาสตร์เพื่อลดความเหลื่อมล้ำในสังคมไทยอย่างยั่งยืน พบว่าครูหรืออาจารย์ผู้สอนควรเพิ่มความใส่ใจ กับเด็กนักเรียนที่มีพื้นฐานความรู้ที่มีค่อนข้างต่ำมากกว่าเดิมเพราะ จากที่ผ่านมาครู อาจารย์ มักให้ความสำคัญกับเด็กที่เรียนดีอยู่แล้ว และปล่อยปละละเลยเด็กที่มีผลการเรียนในระดับกลางและระดับล่างทำให้ยังมีช่องว่างระหว่างเด็กเรียนดีและปานกลางมาก การ สอนพิเศษหากเป็นการสอนแบบที่ไม่ได้หวังรายได้หรือผลประโยชน์ก็ควรจะมีให้กับเด็กที่มีผลการเรียนระดับที่แย่เพื่อ ช่วยยกระดับและปรับพื้นฐานความรู้ให้เด็กทัดเทียมกัน และสิ่งที่สำคัญอีกอย่างคือการปลูกฝังค่านิยมเรื่องคุณธรรม จริยธรรม ไม่ ควรยกย่องเชิดชู ชื่นชมเด็กที่มีผลการเรียนดีเพียงอย่างเดียว เพราะเป็นการปลูกฝังให้เด็กมุ่งเน้นที่ผลการเรียนเพียงอย่างเดียว จนเป็นเหตุที่นำไปสู่การทุจริตเพื่อให้ได้มาซึ่งผลการเรียนดี และเมื่อปล่อยไปนานวันทำให้กลายเป็นเรื่องปกติในสังคมจนเกิน แก้อธิบาย การกระจายงบประมาณควรมีการกระจายอย่างทั่วถึงเพื่อให้โรงเรียนขนาดเล็กได้มีงบประมาณจัดซื้อหาสื่อ อุปกรณ์ การเรียนการสอนให้กับเด็กนักเรียนให้มีความใกล้เคียงกับ สถานศึกษาในตัวจังหวัด ควรเพิ่มอัตราครูผู้สอนให้อยู่ในอัตราที่ เหมาะสมซึ่งเกณฑ์ที่เหมาะสมอยู่ที่เด็กนักเรียน 20 คน ต่อ ครูผู้สอน 1 คน และด้านรายได้ สถานประกอบการควรให้โอกาสกับผู้ที่มีความรู้ ความชำนาญในวิชาชีพในการรับคนเข้ามาทำงานมากกว่าที่จะยึดติดกับค่านิยมที่จะเลือกรับเฉพาะผู้ที่มีคุณวุฒิเพียงอย่างเดียว จะทำให้ได้คนที่มีคุณภาพเข้ามาทำงานเพราะการที่รับเอาบุคลากรที่มีคุณวุฒิเพียงอย่างเดียวไม่ได้เป็นตัวบ่งบอกถึงคุณภาพของผู้ปฏิบัติงานเสมอไป ตรงกันข้ามหากรับเอาผู้ไม่มีคุณวุฒิเข้ามาทำงานอาจจะได้พนักงานที่มีประสิทธิภาพมีความตั้งใจทำงานมากกว่าผู้ที่จบการศึกษาสูง ในส่วนของภาคการเกษตรรัฐบาลเองก็ควรเข้ามาดูแลเรื่องราคาผลผลิต ของเกษตรกรไม่ให้ราคาตกต่ำจนเกษตรกรไม่สามารถอยู่ได้ ไม่ควรให้มีการผูกขาดตลาดผลผลิตทางการเกษตรควรดูแลควบคุมปุ๋ย ยา สารเคมี ไม่ให้มีการนำเข้ามามาก

จนเกินความจำเป็นและเงินช่วยเหลือของรัฐบาล สวัสดิการบางอย่างก็ยังไม่ถึงผู้ที่เดือดร้อน เช่น งบอุดหนุนผู้มีรายได้น้อยไม่มีการคัดกรองข้อมูลผู้มีรายได้น้อยทำให้คนที่รู้ช่องทางอาศัยช่องโหว่เข้ามาสวมสิทธิ์ใช้ บัตรสวัสดิการแห่งรัฐ ในขณะที่ผู้มีรายได้น้อยที่เป็นผู้ยากไร้ที่แท้จริงกลับไม่ได้รับข้อมูลการขึ้นทะเบียนและไม่ได้รับการช่วยเหลือตรงนี้ และเงินผู้สูงอายุ มีผู้สูงอายุบางท่านที่มีฐานะดีและบางส่วนมีเงินเกษียณอายุไม่มีความเดือดร้อนอะไร จึงน่าจะมีการ นำเงินส่วนนี้ไปเพิ่มให้กับครอบครัวที่ยากจนมากกว่า

นอกจากปัญหาความเหลื่อมล้ำทางสังคมของครัวเรือนยากจน อำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี ทั้ง 4 ด้านที่กล่าวมาข้างต้นพบว่าในงานวิจัยของ กังสดาล เข้าวัดมนกุล (2557) ได้สรุปกรอบประเด็นความเหลื่อมล้ำทางสังคมไว้ 6 มิติ ได้แก่ 1. ความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงระบบการศึกษา และการพัฒนาเยาวชน 2. ความเหลื่อมล้ำในการพัฒนาด้านกายภาพของชุมชน 3. ความเหลื่อมล้ำในการแก้ไขปัญหาความยากจน และสร้างความเข้มแข็งแก่ชุมชน 4. ความเหลื่อมล้ำในการปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรมโดยอำนาจรัฐ 5. ความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงทรัพยากรของรัฐ 6. ความเหลื่อมล้ำในการแสดงความคิดเห็น จะเห็นว่าปัญหาความเหลื่อมล้ำมีหลากหลายมิติ ดังนั้นในการแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำจึงต้องมีหน่วยงานหลากหลายภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางในการแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ภีรวัฒน์ นนทะโชติ (2561) ศึกษายุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำทางสังคมในกลุ่มสตรีชาติพันธุ์บนพื้นที่สูง โดยการมีส่วนร่วมระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ในเขตพื้นที่อำเภอบ่อเกลือ จังหวัดน่าน พบว่า ยุทธศาสตร์ที่เกิดจากการแสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทำให้เกิดการยอมรับความคิดเห็นที่สามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรมและเป็นที่ยอมรับ สอดคล้องกับผลการประเมินยุทธศาสตร์ของผู้ทรงคุณวุฒิในการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปในการนำไปปฏิบัติ โดยส่วนใหญ่เห็นด้วยกับกลยุทธ์และมาตรการ/แนวทางการพัฒนาที่ได้จากการศึกษาในครั้งนี้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ความเหลื่อมล้ำด้านการบริการสาธารณสุข สำนักงานพัฒนาชุมชนที่เป็นหน่วยงานรับผิดชอบหลัก องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กำนัน/ผู้ใหญ่บ้านและครัวเรือนยากจน ควรมีการส่งเสริมการเข้าถึงการบริการทางด้านสุขภาพของครัวเรือนยากจน สร้างหลักประกันสุขภาพสำหรับสมาชิกครัวเรือนยากจน และบริการระบบประกันสังคมแบบหน่วยบริการเคลื่อนที่

สำหรับผู้ครัวเรือนผู้ยากจน เพื่อให้ครอบครัวยากจนได้รับความเท่าเทียมกัน ความเสมอภาคกัน ในการเข้ารับบริการต่าง ๆ จากทางสาธารณสุข

1.2 ด้านความเหลื่อมล้ำด้านการถือครองที่ดิน สำนักงานพัฒนาชุมชนที่เป็นหน่วยงานรับผิดชอบหลัก องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กำนัน/ผู้ใหญ่บ้านและครัวเรือนยากจน ควรมีการจัดสรรที่ดินเพื่อการประกอบอาชีพสำหรับผู้ครัวเรือนยากจน ออกกรรมสิทธิ์ในที่ดินทำกินสำหรับผู้ครัวเรือนยากจน และส่งเสริมโอกาสการเข้าถึงการถือครองที่ดินของรัฐ เพื่อให้ครอบครัวยากจนได้รับความเสมอภาคในการถือครองที่ดิน ได้รับการบริการเกี่ยวกับการครอบครองสิทธิที่ดินจากภาครัฐ

1.3 ด้านความเหลื่อมล้ำด้านการศึกษา สำนักงานพัฒนาชุมชนที่เป็นหน่วยงานรับผิดชอบหลัก องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กำนัน/ผู้ใหญ่บ้านและครัวเรือนยากจน ควรมีการจัดตั้งกองทุนการศึกษาสำหรับบุตรหลานครัวเรือนยากจนและเด็กด้อยโอกาส มีโครงการเรียนฟรี จบปริญญาตรีและมีงานทำสำหรับสมาชิกในครอบครัวยากจนและเด็กด้อยโอกาส เพื่อให้สมาชิกในครอบครัวยากจนได้เข้าศึกษาจากระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

1.4 ด้านความเหลื่อมล้ำทางรายได้ สำนักงานพัฒนาชุมชนที่เป็นหน่วยงานรับผิดชอบหลัก องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กำนัน/ผู้ใหญ่บ้านและครัวเรือนยากจน จัดกิจกรรม/โครงการสร้างงานสร้างอาชีพครัวเรือนยากจนแบบครบวงจร ส่งเสริมกองทุนสวัสดิการสังคมและชุมชนสำหรับผู้ช่วยเหลือครัวเรือนยากจน เพื่อให้ครอบครัวยากจนมีรายได้เพียงพอต่อสมาชิกในครอบครัว

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรทำการศึกษาเกี่ยวกับการเข้าถึงบริการระบบสุขภาพของครัวเรือนที่ยากจน ในจังหวัดอุดรธานี

2.2 ควรทำการศึกษาเกี่ยวกับการสร้างโอกาสการถือครองที่ดินทำกินและการมีกรรมสิทธิ์ในที่ดินทำกินของครัวเรือนที่ยากจน ในจังหวัดอุดรธานี

2.3 ควรทำการศึกษาเกี่ยวกับความเหลื่อมล้ำด้านการศึกษาของครัวเรือนที่ยากจน ในจังหวัดอุดรธานี

2.4 ควรทำการศึกษาเกี่ยวกับความเหลื่อมล้ำทางรายได้ ของครัวเรือนที่ยากจน ในจังหวัดอุดรธานี

เอกสารอ้างอิง

- กั๋งสตาล เซาว์วัฒนกุล. (2557). *ความเหลื่อมล้ำทางสังคมของชุมชนหมู่บ้านจัดสรรในเขตกรุงเทพฯ เหนือ*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- กรุงเทพธุรกิจ. (2558). "ความเหลื่อมล้ำ" ตัวจุดให้เศรษฐกิจไทยโตช้า | พิรญาณ์ รัตนภาพ. สืบค้นเมื่อ 26 กรกฎาคม 2562, จาก <https://www.bangkokbiznews.com/columnist/970868>.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2554). *การวิจัยเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่9)*. กรุงเทพฯ : บริษัทสุวีริยาสาส์น จำกัด.
- พระเชมทัน สิลสารโร (เร็นสำราญ). (2560). *การวิเคราะห์นโยบายและยุทธศาสตร์เพื่อลดความเหลื่อมล้ำในสังคมไทยอย่างยั่งยืน*. วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการพัฒนาสังคม มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ภีร์วัฒน์ นนทะโชติ. (2561). *ยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำทางสังคมในกลุ่มสตรีชาติพันธุ์บนพื้นที่สูง โดยการมีส่วนร่วมระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ในเขตพื้นที่อำเภอบ่อเกลือ จังหวัดน่าน*. คุตรดิตถ์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏ คุตรดิตถ์.
- รัชวดี แสงมหะหมัด. (2560). *ความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา : คุณภาพสังคมที่คนไทยมองเห็น*. *วารสารรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์*, 8(1), 57-70.
- สถณี อาชวานันทกุล. (2554). *ความเหลื่อมล้ำฉบับพกพา: แนวคิดหลักว่าด้วยความเหลื่อมล้ำ. (พิมพ์ครั้งที่ 1)*. นนทบุรี: เป็นไท พับบลิชซิ่ง.
- สำนักบริหารการทะเบียนอำเภอหนองหาน. (2562). *ข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนประชากร*. สืบค้นเมื่อ 26 กรกฎาคม 2562, จาก http://www.nonghan.go.th/data.php?content_id=2.
- สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี. (2562). *ครัวเรือนยากจนในเขตอำเภอหนองหาน*. สืบค้นเมื่อ 26 กรกฎาคม 2562, จาก <https://district.cdd.go.th/nonghan>.
- หัสณี อับดุลมายิส. (2559). *ความเหลื่อมล้ำของโอกาสทางการศึกษารายจังหวัดในประเทศไทย*. วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตร์ธุรกิจ. สาขาเศรษฐศาสตร์ธุรกิจ. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- อำไพรัตน์ อักษรพรหม และกฤษณา รุ่งโรจน์วณิชย์, (2562). *การพัฒนาระบบสวัสดิการสังคมสำหรับครอบครัวที่มีผู้สูงอายุเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม ระยะที่ 2*. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม.

Krejcie, R. V., and Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30, 607 – 610.